
A civil koncepciót kiegészítő kutatás eredményei
Székesfehérvár - 2001. tavasz

A kutatási beszámolót írta: Domokos Tamás és Kulcsár László

A kutatásra Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzatának megbízásából került sor. A program megvalósítója az ECHO Oktató Kutató Műhely volt. Projekt azonosító ECHO 72/2001.

*A kutatásban való együttműködésért szeretnénk köszönetet mondani
Székesfehérvár Megyei Jogú Város Polgármesterei Hivatalának valamint a
város civil szervezeteinek*

*ECHO Oktató Kutató Műhely
8000 Székesfehérvár, Tóvárosi ln. 67.fsz.3.
(30) 217-0923; Tel/fax: (22) 325-536
dtecho@fehervar.hu*

Jelen kutatási beszámoló további felhasználásához lépjen kapcsolatba az Echo Survey Szociológiai Kutatóintézet Közhasznú Társasággal!

A kutatási beszámoló kéziratnak minősül, hivatkozni ennek figyelembevételével a feltüntetett szerzők, annak hiányában a beszámolót jegyző szervezet engedélyével lehet.

A kutatáshoz kapcsolódó adatbázis és módszertani anyagok az Intézetnél történt regisztráció után szintén elérhetők.

Javaslatait, észrevételeit, szakmai megjegyzéseit is szívesen várjuk a következő címen:

Echo Survey Szociológiai Kutatóintézet
8000 Székesfehérvár, Forgó u. 15.
Tel: +36 (22) 502-276, Fax: +36 (22) 379-622
www.echosurvey.hu info@echosurvey.hu

TARTALOMJEGYZÉK

1. Prológus	3. o.
1.1 Kutatási módszer	3. o.
1.2 Adatfeldolgozás	3. o.
1.3 A mintába került szervezetek listája	4. o.
2. A civil szektor általános jellemzője és erőforrásai	6. o.
3. Vélemények a civil koncepcióról	18. o.
4. Civil ügyek a városban	25. o.

1. PROLÓGUS

Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata 2000. decemberében megtárgyalta a városban működő civil szervezetek kapcsolatos koncepciójának első olvasatát. A tervezet kitért a koncepció legfontosabb elveire, a feladatára, az önkormányzat és a helyi civil szektor közötti együttműködés lehetőségére és szükségszerűségére valamint továbblépést meghatározó tényezőkre. Ugyanakkor a végleges koncepció elfogadása előtt fontos, hogy pontos képpel rendelkezzen a város arról, hogy milyen helyzetben (technikai, humán erőforrás, anyagi stb.) is vannak a fehérvári társadalmi szervezetek, hogy ők maguk mit gondolnak az önkormányzattal való együttműködésről, a városi civil életről illetve hogyan gondolkodnak a tervezett koncepcióról.

A koncepció végleges elfogadása előtt lebonyolításra került egy empirikus kutatás a város civil szervezetei körében. A Polgármesteri Hivatal az ECHO Oktatókutató Műhelyt bízta meg a civil kutatás lebonyolításával.

1.1 Kutatási módszer

A rendelkezésre álló idő rövidege miatt empirikus kutatási módszerek kérdőíves megkérdezést választottunk. Kérdőbiztosaink 2001. január 25. és február 2. között 103 fehérvári civil szervezet vezetőjével készítettek interjút, személyesen, standard kérdőívek segítségével. A bírósági adatok alapján a városban több mint 600 nonprofit szervezet van bejegyezve. Mivel ezek között számos olyan van, amelyik nem alanya a civil koncepciónak (pl. biztosító egyesületek, pártok) ezekre nem terjedt ki a vizsgálat. Közel 100 sportegyesület is szerepel a nyilvántartásokban, amelyekkel az önkormányzati együttműködés csak korlátozott lehetséges, így a vizsgálatban e szervezetek nem a tényleges létszámuknak megfelelő arányban voltak képviselve. A megkérdezendő civil szervezetek végleges listáját a Polgármesteri Hivatal állította össze.

1.2 Adatfeldolgozás

A kérdőívből kinyerhető empirikus adatokat kódolás után számítógépen rögzítettük és ellenőriztük. Az adatelemzést SPSS programmal végeztük.

Egyes kérdéseknél azt kértük a válaszolóktól, hogy értékeljenek állításokat,

minősítsenek döntéseket, intézményeket négy illetve ötfokú skálán. Ezen kérdések esetében a kapott értékeket általában egy százfokú skálára számoltuk át, ahol a százas értéket az jelentette volna, ha az adott kérdésre minden válaszoló egyöntetűen a maximális, a nullát pedig az, ha a minimális pontszámot adja. A határ az ilyen százfokú skálákon az ötven pont. Az ez alatti érték általában negatív véleményt (bizalmatlanságot, elégedetlenséget, ellenszenvet stb.), míg az e feletti érték pozitív véleményt (elégedettséget, bizalmat, rokonszenvet stb.) jelez. A százfokú skálán bemutatott adatok, értékek összevetéséről tudni kell, hogy csak az öt pont feletti eltérések szignifikánsak statisztikailag.

Más kérdéseknél - ahol pozitív vagy negatív tendenciát lehetett prognosztizálni - a százalékos értékeket egy ún. mérleg-indexre vetítettük. Ez esetben a kapott szám egy -100 és +100 közötti érték, ahol az egyöntetű pozitív tendenciát a pozitív, míg az egyöntetű negatív tendenciát a negatív végtel mutatja. A mérleg-indexen a nulla körüli értékek fejezik ki a változatlan helyzetet.

1.3 A mintába került szervezetek listája

A Jövő Nemzedékéért Alapítvány	Eocén Földtani Kiállításért Alapítvány
Alba Ballon Repülő Egyesület	Esélyegyenlőség Alapítvány
Alba Caritas	Fehérvári Sakk Egyesület
Alba Regia Asthma Club	Fejér Megyei Cigányok Független Szövetsége
Alba Regia Felsőoktatási Egyesület	Fejér Megyei Cukorbetegség Egyesülete
Alba Régia Ifjúsági és Szabadidős Egyesület	Fejér Megyei Diáktoll Egyesület
Alba Regia Nyugdíjas Egyesület	Fejér Megyei Dyslexiás Gyerekekért Egyesület
Alba Regia Táncegyesület	Fejér Megyei Gyermekek és Ifjúsági Közalapítvány
Albatrosz Repülő Egyesület	Fejér Megyei Honismereti Egyesület
ARÉV Nyugdíjas és Nagycsaládos Alapítvány	Fejér Megyei Múzeum Egyesület
ÁRGUS Irodalmi Kulturális Alapítvány	Fejér Megyei Osteoporosis Klub
BOCS Alapítvány	Fejér Megyei Sclerosis Multiplex Klub
Bója Úszócsoporthoz Fogyatékosok Sportegyesülete	Fejér Megyei Természetbarát Szövetség
Civil Szervezetek Fejér Megyei Szövetsége	Fogyasztási Szövetkezetek Fejér Megyei Szövetsége
Deák Dénes Alapítvány	Fül-orr-gégészeti Gyógyításért Alapítvány
Don-kanyar Emlékkápolna Alapítvány	Gaja Környezetvédő Egyesület
Doni Bajtársak Szövetsége	Gyermekekért ALBAFI Alapítvány
Dunamenti Nemzetőrség Fejér Megyei Szervezete	Gyermekekért Hollófi Alapítvány
Egészséges Nemzet az Atlétikával	GYÖNGY Regionális Egyesület
Egyensúlyunkért Alapítvány	Gyöngyvirág Természetbarát Egyesület
Egyetemért Alapítvány	Harmat Alkoholizmus Ellenes Klub
Empátia Mentálhigiénés Egyesület	Honvéd Nyugállományúak Klubja

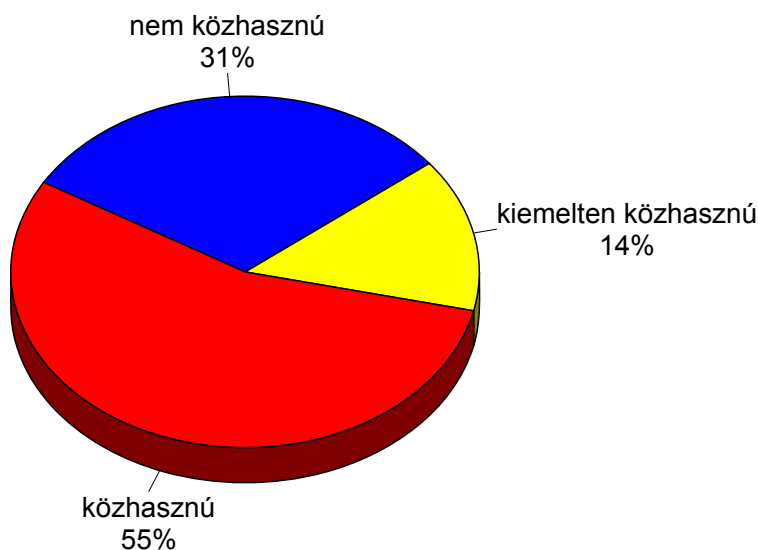
Honvédség és Társadalom Baráti Kör Székesfehérvári Szervezete	Egyesülete
Horgász Egyesület Fejér Megyei Szövetsége	Primavera Kórus
Hullám 91 Úszó Egyesület	Rákóczi úti Óvoda Gyermekéért Alapítvány
Hunyadi Diákportegyesület	Reménység Háza Alapítvány
II. Rákóczi Ferenc Általános Iskoláért Alapítvány	Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége Fejér Megyei Szervezete
Inspiráció Gyermekvédelmi Alapítvány	Stoma Alapítvány
Irodalomtörténeti Társaság	Székesfehérvári Álláskereső Egyesülete
Kapaszkodó Alapítvány	Székesfehérvári Autisztikus Gyermekek Szüleinek Egyesülete
Kodály Zoltán Iskola és Művészeti Központ Alapítvány	Székesfehérvári Bugát Pál Egészségügyi Iskola Sportjáért Alapítvány
Lakásbérlők és Lakástulajdonosok Érdekvédelmi Egyesülete	Székesfehérvári Nagycsaládosok Egyesülete
Lakótelepi Sport Egyesület	Szín-Tér Egyesület
Lánczos Kornél- Szekfű Gyula Alapítvány	Szivárvány Szociális Alapítvány
Liszt- és Tejcukorérzékenyek, Táplálékallergiások Egyesülete	Tájak-Korok-Múzeumok Egyesület
Lokálpatrióták Egyesülete	Székesfehérvári Tagcsoportja
Magyar Camping és Caravanning Club Fejér Megyei Szervezete	Teleki Természetismereti és Turisztikai Egyesület
Magyar Cserkészszövetség IV. kerülete	Teljes Élet Reménysége Alapítvány
Magyar Könyvtárosok Egyesülete Fejér Megyei Szervezete	Terkán Lajos Bemutató Csillagvizsgáló
Magyar Máltai Szeretetszolg. Szfvári Csoport	Területi Ipartestület IPOSZ
Magyar Óvodapedagógiai Egyesület Székesfehérvári Köre	Tisztelet a Levegő Hőseinek Alapítvány
Magyar Politikai Foglyok Szövetsége	Vagyonvédelmi Alapítvány
Marosi Arnold Alapítvány	Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének Fejér Megyei Szervezete
Mozgássérültek Fejér Megyei Egyesülete	Vállalkozásfejlesztési Alapítvány
Mozgássérültek Viktória Alapítványa	Városi Biciklizés Baráti Kör
Nyugdíjasok Baráti Szövetsége	Városi Polgárőrség
56-os Országos Szövetség Fejér Megyei Szervezete	Városi Természetbarát Bizottság
Országos Kékkereszt Egyesület Székesfehérvári Csoportja	Vasiak Baráti Köre Székesfehérvár
Palotavárosi Jóbarátok Nyugdíjas Egyesülete	Vigyázókéz Gyermekvédelmi Egyesület
Pénzügyintézetek Meteor SE Természetbarát	Vizivárosi Lakótelepi Sport Egyesület
	VOKE Vörösmarty Mihály Művelődési Házért
	Vörösmarty Társaság
	Zentai Iskola Megújításáért Alapítvány
	Zöld Kerekasztal Társaság

2. A CIVIL SZEKTOR ÁLTALÁNOS JELLEMZŐJE ÉS ERŐFORRÁSAI

A székesfehérvári vizsgálatba bevont 103 civil szervezet közel fele a formáját tekintve egyesület, egyharmaduk valamilyen alapítvány (ebből három közalapítvány), 10 százalékuk szövetség, a többiek különböző klubok és körök. A mintában egy közhasznú társaság is volt.

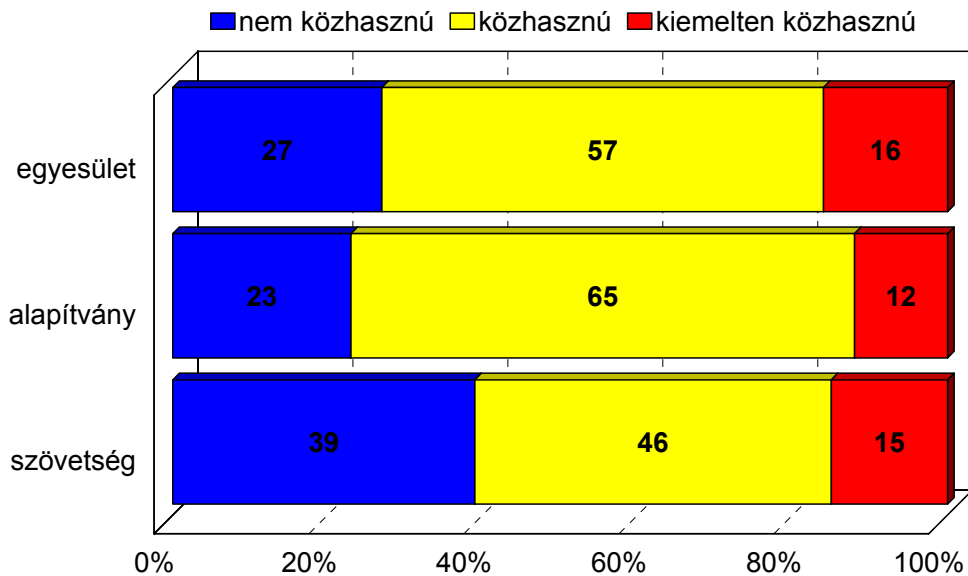
A közhasznúsági státuszt nézve - amely különböző kedvezményekre jogosítja a szervezetet, ugyanakkor bizonyos kötelezettségeket is előír - a vizsgált szervezetek többsége közhasznú, sőt 14 százalékuk kiemelten közhasznú státuszban van. Mindössze a szervezetek alig egyharmada nyilatkozott úgy, hogy jogi státuszát tekintve nem közhasznú.

A szervezet közhasznúsági státusza

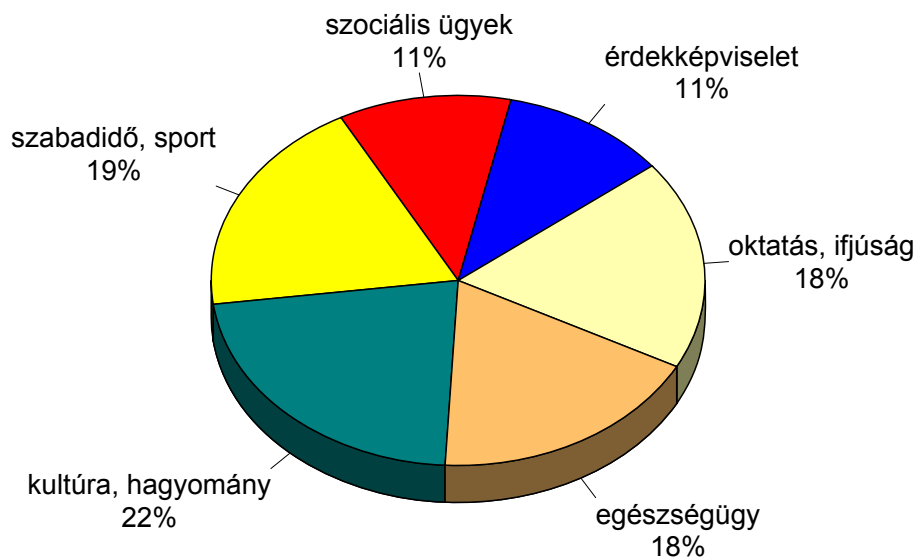
A közhasznúsági státusz és a szervezet formája közt mutatkozik bizonyos összefüggés. A kiemelten közhasznú státusz leggyakrabban az egyesületek esetén található, a közhasznú státuszt leginkább az alapítványok igényelték, míg az egyéb szervezetek több, mint fele semmilyen közhasznúsági státusszal nem kívánt élni. (Ebben nyilván az is benne van, hogy az informális klubok és körök nem is igényelhetik a közhasznúsági státuszt, hiszen nem rendelkeznek jogi személyiséggel.) A közhasznúság mellőzésének aránya az alapítványok körében a legalacsonyabb.

A szervezetek formája és a közhasznúsági státusz

Ami a szervezetek küldetését, főbb céljait illeti, meglehetősen sokszínű volt a kép. Mi az egyszerűbb elemezhetőség érdekében hat nagy csoportot definiáltunk, és ezekbe soroltuk be az egyes szervezeteket: érdekképviselő; szociális és időszügek; szabadidő, sport, hobbi; kultúra, hagyományörzés, közművelődés; egészségügy, fogyatékoság; oktatás, ifjúság.

A szervezet fő célja, küldetése

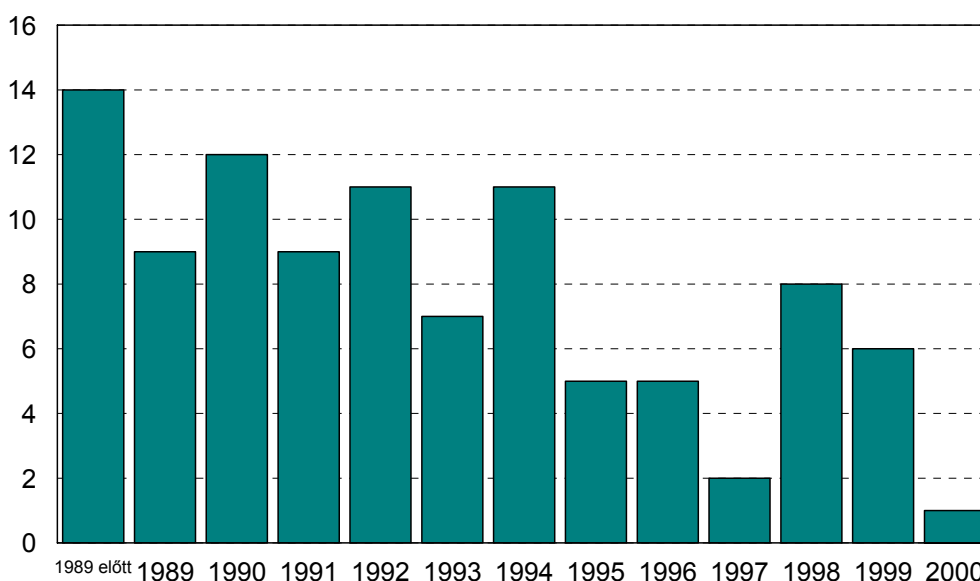

A vizsgált szervezetek nagyjából egy-egy ötöde foglalkozik a szabadidő, a kultúra, az

egészségügy és az oktatás ügyeivel, míg egy-egy tizedük az érdekképviselő témájával és a szociális gondoskodással.

A 103 elemzett szervezet közül 99 mondta meg pontosan, hogy mikor jegyezték be a bíróságon őket. Saját bevallásuk alapján 14 működött már 1989 előtt is. A szervezetek közel kétharmada a kilencvenes évek első felében jött létre, a szervezetalapítási láz 1995-re alábbhagyott.

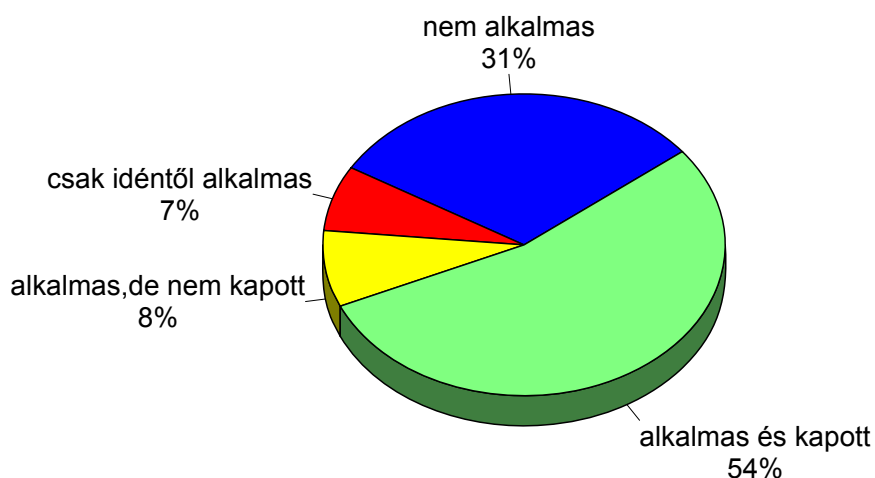
A vizsgált szervezetek alapítás éve szerinti megoszlása

Ami a szervezetek nyilvántartott tagjait illeti, itt meglepően magas számok jöttek ki. Az átlag 203 fő volt. Az átlag azonban elfedi azt a tényt, hogy a vizsgált szervezetek közel fele, 44 százaléka 50 fő alatti létszámmal működik. 50 és 100 fő között a szervezetek 16, 100 és 200 fő között 15, 200 és 500 fő között pedig szintén 15 százaléka működik. 500 fő feletti taglétszámmal már csak minden tizedik szervezet büszkélkedhet.

Mint ismeretes, a civil szervezetek élhetnek azzal a lehetőséggel, hogy a személyi jövedelemadó 1 százalékából bevételhez jussanak. Ehhez három évi működés szükséges, más kritérium (az általános, köztartozásoktól való mentességen kívül) nem kell. A vizsgált szervezetek több, mint kétharmada alkalmas 1 százalékos felajánlás fogadására, és 54 százalékuk már élt is ezzel a lehetőséggel.

Az SZJA 1 százalékanak fogadása

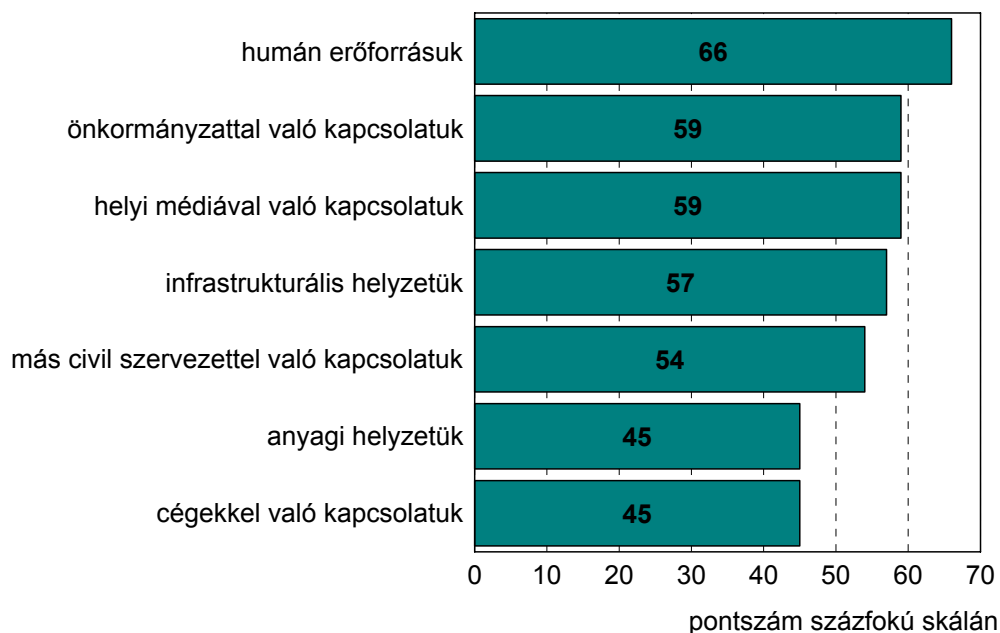
Az SZJA 1 százalékanak felajánlásakor – legalábbis az adatok tanúsága szerint – a közhasznúsági státusz is mutat eltéréseket. A felajánlására alkalmas, és az ebből bevételt is szerzett szervezetek aránya a nem közhasznúak körében 37, a közhasznúaknál 60, míg a kiemelten közhasznú szervezeteknél már 71 százalék. Ilyen felajánlásokból elsősorban az egyesületek és az alapítványok részesednek, a szövetségek kevésbé kedvelt célpontjai ezeknek a lehetőségeknek.

Arra kértük a társadalmi szervezetek vezetőit, hogy nevezzenek meg olyan civil szervezeteket, amelyek szerintük jelentős befolyással vannak a város életére. Erre a feladatra kétharmaduk vállalkozott, 15 százalékuk pedig úgy nyilatkozott, hogy nincsenek ilyenek Székesfehérváron. A legtöbbet említett szervezetek a következők voltak.

	Említések száma		Említések száma
Szegényeket Támogató Alapítvány	15	Gaja Környezetvédő Egyesület	4
Székesfehérvári Nagycsaládosok Egyesülete	13	Kapaszkodó Alapítvány	3
nyugdíjasklubok	13	Fejér Megyei Osteoporosis Klub	3
Alba Régia Ifjúsági és Szabadidős Egyesület	5	Fejér Megyei Múzeum Egyesület	3
Magyar Máltai Szeretetszolg. Szfvári Csoport	7	Mozgássérültek Fejér Megyei Egyesülete	3
Civil Szervezetek Fejér Megyei Szövetsége	4	Fehérvári Polgárok Egyesülete	3

A kérdőívben külön blokk foglalkozott a civil szervezetek erőforrásaival. Ebben először a saját szervezetük működési feltételeinek értékelését kértük. Itt az iskolai osztályzatok segítségével lehetett véleményt alkotni hét különböző területről. Mint az alábbi ábra is mutatja, markáns pozitív vélemények egyedül a humán erőforrásokkal kapcsolatban fogalmazódtak meg (66 pont a százfokú skálán), ez volt az egyedüli terület, amelyet a vizsgálatba bekerült szervezetek képviselői közül senki nem értékelt egyesre. Az anyagi helyzet és a piaci szektor szereplőivel való kapcsolattartás tűnik a civil szféra szereplői számára problematikusnak, ez azonban nyilvánvalóan nem tekinthető székesfehérvári sajátosságnak.

A működési feltételek értékelése

A fenti területek közül három esetén figyelhető meg szignifikáns eltérés a szervezet formája alapján. Az alapítványok az átlagnál jobbra értékelték az önkormányzattal és a cégekkel való kapcsolatukat, míg az egyesületek – állításuk szerint – jobb helyzetben vannak a civil szektor egyéb szereplőivel való kapcsolattartásban.

A humán erőforrásokról részletesen is kérdeztük a szervezeteket. Ez alapján az a meglehetősen lehangoló, ám sajnos egyáltalán nem váratlan kép tárult elénk, mely szerint a civil szervezetek kétharmada semmilyen állandó alkalmazottat nem képes megfizetni. Alapfokú végzettséggel rendelkező alkalmazott a szervezetek 17, középfokú 31, míg felsőfokú végzettségű 29 százalékánál található. Ha leszűkítjük a kört azokra a szervezetekre, ahol legalább egyetlen alkalmazott van, akkor azt látjuk, hogy az alkalmazottak átlagos

létszáma az alapfokú végzettségűek tekintetében 11, a középfokú végzettségűeknél 9, míg a diplomásoknál 6 fő/szervezet. Ezek a számok természetesen nem adódnak össze, mivel számos szervezetnél pl. csak alapfokú végzettségű alkalmazott található, és emellett azt is meg kell jegyezni, hogy ezen átlagok kiszámolásánál a szervezetek kétharmadát – alkalmazott hiányában – eleve ki kellett zárni, így az adatok csak erősen tájékoztató jellegűnek minősülnek.

Az alkalmazottokról áttérve az önkéntesekre, valamivel jobb a helyzet. A szervezetek kétharmadánál nincs alapfokú végzettségű önkéntes, de az ennél iskolázottabb segítők terén már jobb a kép, középfokú végzettségű önkéntes hiányára a szervezetek 28, míg felsőfokú végzettségű önkéntesek hiányára már csak 21 százalékuk panaszkodott. Ez azt mutatja, hogy a civil szektor Székesfehérváron, öndefiníciójának megfelelően, nem elsősorban a humán erőforrásokat hiányolja. Ha megvizsgáljuk, hogy az egy szervezetre jutó átlagos önkéntesi létszám hogyan alakul – kizárva ismét az önkéntesekkel nem rendelkező szervezeteket, – akkor az derül ki, hogy bár felsőfokú végzettségű segítők több szervezetnél fordulnak elő, ezek száma abszolút értékben kevesebb. Alapfokú végzettségű önkéntes átlagosan 28, középfokú végzettségű 27, míg diplomás már csak 12 áll rendelkezésre azoknál a szervezeteknél, ahol egyáltalán van ilyen. Összességében megállapítható – bár az eltérések nem szignifikánsak – hogy az alapítványok humán erőforrásai valamivel jobbak, mint a többi civil szervezet humán erőforrásai.

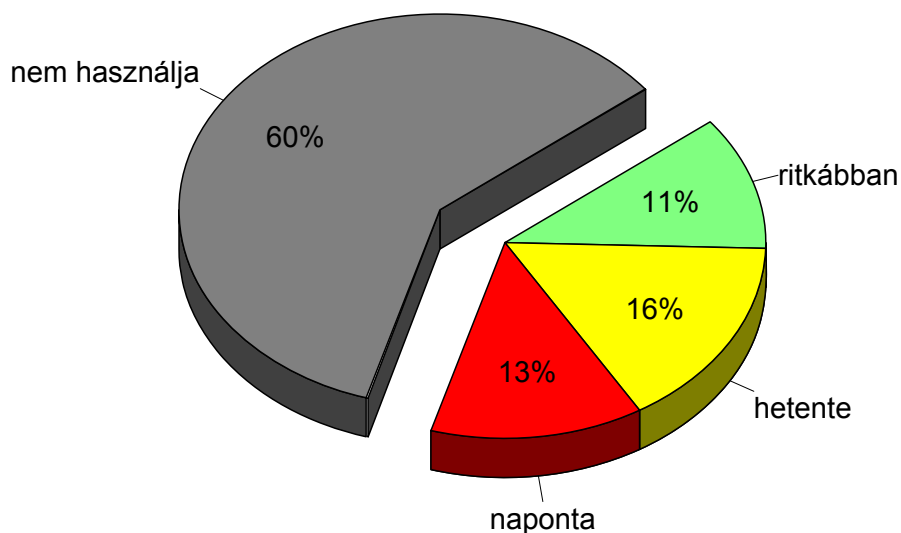
A technikai erőforrások tekintetében sem sokkal jobb a kép. Itt is elmondható, hogy komoly hiányosságok vannak, a szervezetek 36 százalékának tulajdonában az általunk felsorolt tízféle technikai eszköz közül egyetlen egy sincsen. A legkevesebb szervezet videokamerával rendelkezik (13 százalék), míg a legtöbben – de még így is a kisebbség, 49 százalék – a számítógép segítségét vehetik igénybe a munkájukhoz. Ez egyébként az egyetlen olyan eszköz, mely az átlagos számot tekintve is eléri a kettőt szervezetenként (leszámítva persze azokat a szervezeteket, ahol egy sincsen). Itt is megállapítható, hogy az alapítványok az átlagosnál jobban felszereltek, míg a technikai eszközökhöz való hozzáférési lehetőség a közhasznúsági státusz „emelkedésével” együtt nő.

A következő táblázat az egyes eszközök elterjedtségét mutatja kétféle átlagértékkel (az összes vizsgált szervezet és az adott eszközzel rendelkező vizsgált szervezetek vonatkozásában) és az adott eszközzel nem rendelkező szervezetek százalékos arányával.

	átlag az összes vizsgált szervezetet nézve	átlag az eszközzel rendelkező szervezeteket nézve	az eszközzel nem rendelkező szervezetek aránya
számítógép	0,97	2,00	51
nyomtató	0,63	1,35	53
telefon fővonal	0,57	1,37	58
fénymásoló	0,45	1,21	63
faxkészülék	0,37	1,06	65
színes televízió	0,48	1,48	68
videomagnó	0,40	1,24	68
mobiltelefon	0,54	1,93	72
cégautó	0,20	1,23	82
videokamera	0,15	1,15	87

Bár a számítógépek elterjedtsége a legnagyobb a civil szférában, ez még nem jár feltétlenül együtt az internet adta lehetőségek kihasználásával is. A vizsgált szervezeteknek csak 40 százaléka használja az internetet több-kevesebb rendszerességgel, a naponta használók aránya mindössze 13 százalék.

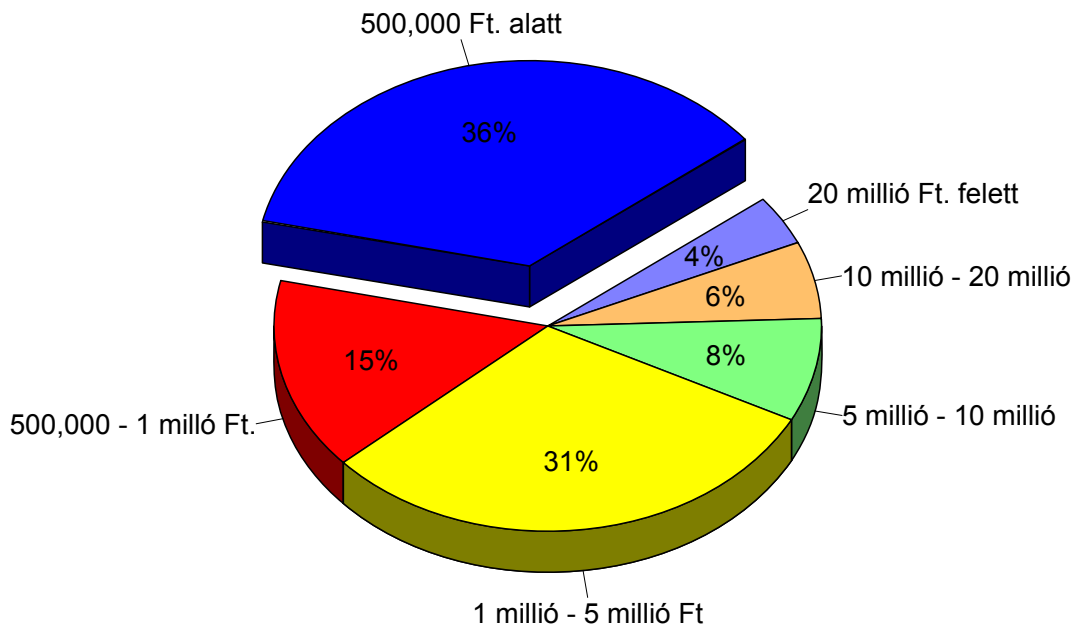
Az internet-használat gyakorisága a civil szervezetek körében

A humán és a technikai erőforrások nagymértékben a szervezetek költségvetésének, anyagi lehetőségeinek a függvényei. A 2000. év költségvetését tekintve a vizsgált szervezetek többsége ötmillió forint alatti összeggel gazdálkodhatott, sőt, több mint felük éves

költségvetése az egymillió forintot sem érte el. Az viszont megállapítható, hogy a költségvetés nagysága a közhasznúsági státusszal együtt emelkedik.

Mennyi volt a szervezet éves költségvetése 2000-ben?

Az sem érdektelen, hogy ezek a szervezetek az adott költségvetési bevételeiket milyen forrásokból biztosítják. Mi százalékos besorolást kértünk a szervezetek képviselőitől. Az alábbi táblázat azt mutatja, hogy az egyes forrásokból érkező bevételek milyen átlagos százalékot tettek ki (ezek az átlagszázalékok természetesen együtt nem teszik ki a százat, mivel volt egy „egyéb” kategória is), melyik volt a leggyakrabban említett arány az egyes típusoknál, és hogy mekkora volt az adott bevételi forrást 100, illetve 0 százalékosnak mondó szervezetek aránya.

A táblázat adataiból kiderül, hogy a legnagyobb arányban az adományok képezik a szervezetek bevételi forrását. A megyei önkormányzat és az állami támogatás meglehetősen csekély szerepet játszik ebben, a székesfehérvári önkormányzat ennél bőkezűbbnek mondható. A leggyakoribb százalékos arány említésénél kiemelő, hogy az alaptevékenységből származó bevételek adják a legnagyobb részt, persze csak azoknál a szervezeteknél, ahol van ilyenre lehetőség. A hét bevételi típusból négy olyat találtunk, amely egyedül adja egy szervezet teljes bevételét, ami igen veszélyes lehet, hiszen a civil szférában talán még az üzletinél is fontosabb a több lábbon állás. Érdekes, hogy köztük van a

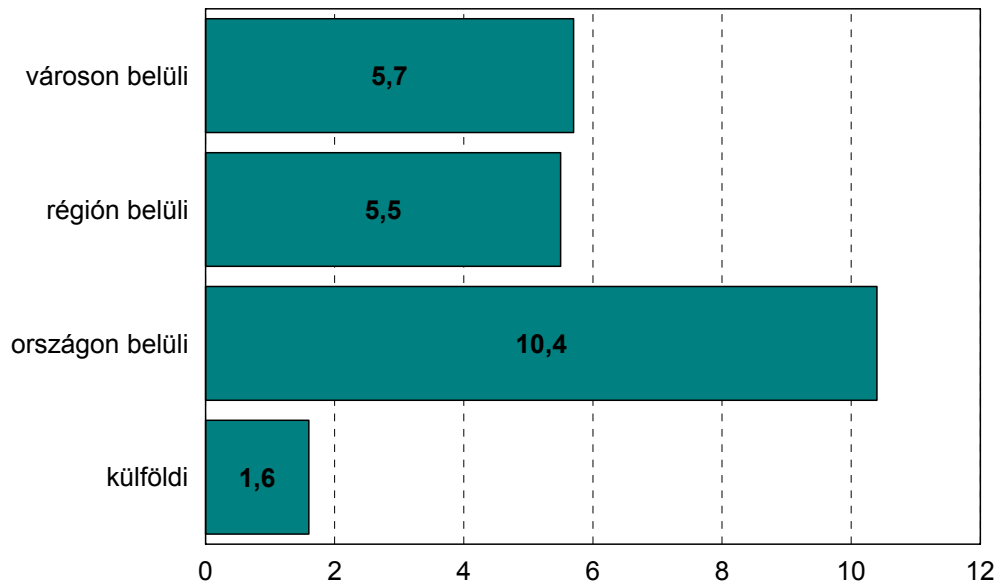
tagdíjbevétel is, amely a megkérdezett szervezetek közül ötnek is az egyetlen bevételi forrása. Ugyanakkor nem mindegyik szervezet jut mindegyik módon bevételhez. Legtöbben (70 százalék) az adományokat említették, míg a megyétől csak a szervezetek egynegyede, a központi költségvetésből pedig csak egytizedük jut bevételhez. Igaz, annak fennáll a lehetősége, hogy pályázati úton, közvetetten innen szerezzenek pénzt.

a bevétel típusa	a bevételi forrás átlagos százalékos aránya	leggyakoribb százalékos arány	100 százalékban ezt választók aránya	az adott bevétellel nem rendelkezők aránya
adományozók, mecénások támogatása	21	20	3	30
az önkormányzattól közvetlenül	17	10	1	43
pályázati forrás	16	20	-	43
tagdíjbevétel	15	20	5	40
saját, alaptevékenységből származó bevétel	14	40	2	62
megyei önkormányzattól közvetlenül	5	10	-	67
központi költségvetésből közvetlenül	2	20	-	82

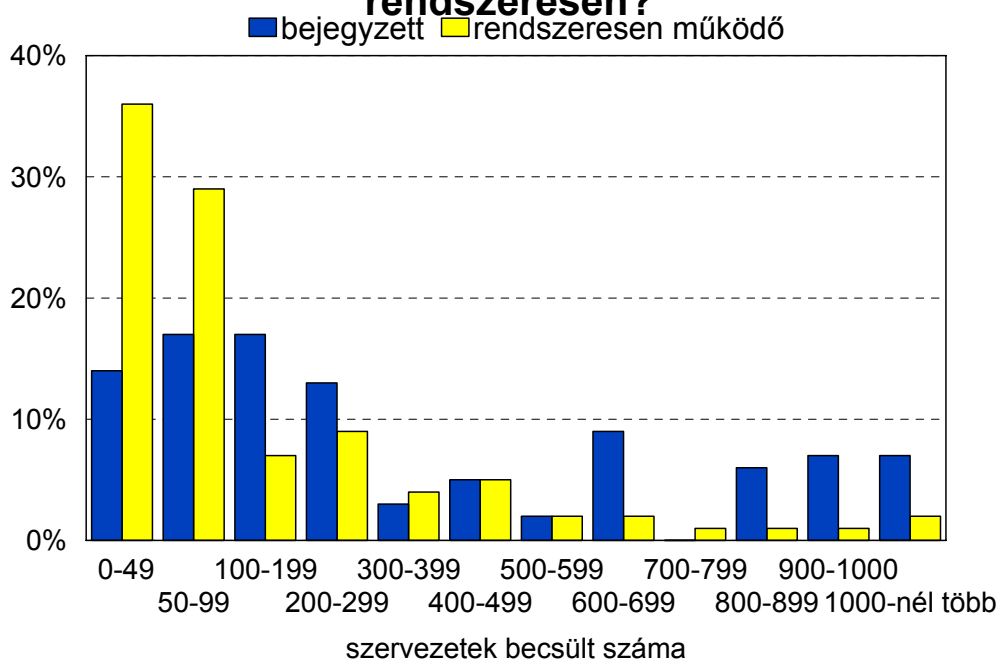
Ami az egyes szervezetek formáját és közhasznúsági státuszát illeti, ez a leggyakoribb bevételi források tekintetében is különbséget tesz. Az alaptevékenységből származó bevétel a közhasznúsági státusz emelkedésével egyre csökken. Az egyesületek bevételei közt nagyobb szerepet játszik a tagdíj, az alaptevékenység és a városi önkormányzat támogatása, míg az alapítványok bevételüknek nagyobb arányát szerzik pályázatok útján.

A blokk végén rákérdeztünk az egyes szervezetek munkakapcsolataira is. Ebből az derült ki, hogy a szervezetek egynegyedének még a városon belül sincs munkakapcsolata más szervezetekkel, míg 32 százalékuk külföldi partnerrel is kapcsolatban áll. Érdekes adat viszont, hogy a kapcsolati kör nem logikusan tágul, az országos (régión kívüli) kapcsolatok gyakorisága nagyobb a regionális és városi kapcsolatokénál is. Ez mindenesetre elgondolkodtató a helyi civil élet szervezése szempontjából.

Az egyes kapcsolatok átlagos száma

Mit gondol, hány nonprofit szervezet van bejegyezve Fehérváron? És ezek közül mennyi működik rendszeresen?

A vizsgálat során megkérdeztük a civil szervezetek képviselőit, hogy mit gondolnak, mennyi non-profit szervezet van bejegyezve Székesfehérváron. Figyelemre méltó, hogy megkérdezettek 16 százaléka egyáltalán nem tudott válaszolni a kérdésre, 25 százalékuk szerint számuk eléri az ezret is. Egynegyedük tehát jelentősen túlbecsülte a számukat, míg 54 százalékuk éppen ellenkezőleg, úgy gondolta, hogy nem haladja meg a háromszázat sem. (26 százalékuk szerint még a százat sem éri el a bejegyzett civil szervezetek száma a városban). Ha kivesszük az elemzés alól azokat, akik bevallották, hogy fogalmuk sincsen a non-profit szervezetek számáról. Látható, hogy alig 10 százalékuk tudta viszonylag pontosan. A megkérdezettek átlagosan 410-re teszik a városban bejegyzett nonprofit szervezetek számát. Az egyesületek képviselői az átlagnál is alacsonyabbra teszik (347-re), míg az alapítványok egy kicsit nagyobbak vélik ezt a számot (470).

Amikor úgy tettük fel a kérdést, hogy mit gondolnak hány szervezet működik rendszeresen, a megkérdezettek 41 százaléka maximum 50-re teszi számukat, további 27 százalékuk pedig 50 és 250 közé teszi, s 17 százalékuk még csak a tippelésre sem vállalkozott. Mindent összevetve a válaszolók átlagosan úgy vélik, hogy 170 nonprofit szervezet működik rendszeresen a városban. Ezt a számot az alapítványok képviselői 250-re, az egyesületek vezetői pedig csak 140-re saccolják.

Ha megnézzük, hogy mennyi a hányadosa a működőnek vélt szervezetek számának és a bejegyzettnek vélt szervezetek számának, akkor kiderül, hogy a fehérvári civil szervezetek vezetői szerint a bejegyzett nonprofit szervezetek közel fele nem működik rendszeresen. Ebben a kérdésben jelentősen megoszlik a különböző szervezetek vezetőinek véleménye.

	rendszeresen működő szervezetek aránya	nem rendszeresen működő szervezetek aránya
egyesületek vezetői szerint	73 %	27 %
alapítványok vezetői szerint	53 %	47 %
szövetségek vezetői szerint	41 %	59 %
klubok, körök vezetői szerint	23 %	77 %
nem közhasznú szervezetek vezetői szerint	92 %	8 %
közhasznú szervezetek vezetői szerint	49 %	51 %
kiemelten közhasznú szervezetek vezetői szerint	40 %	60 %

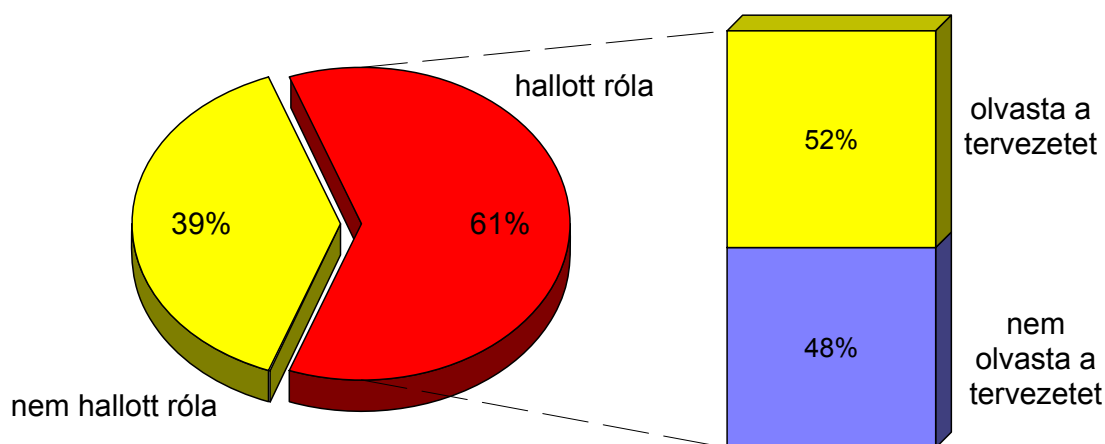
Az egyesületek képviselői szerint a nonprofit szervezetek 73 százaléka rendszeresen

működik, az alapítványok vezetőinek már csak a fele, a szövetségek képviselőinek 41 százaléka vélekedik így, a kötetlenebb formában működő kluboknak pedig csak egynegyede gondolja ezt. Az elért vélelmezett arányszámok mögött az húzódhat meg, hogy a nyilatkozó szervezetek elsősorban saját magukból indulnak ki, s óhatatlanul is magukhoz viszonyítják a többi NGO-t.

3. VÉLEMÉNYEK A CIVIL KONCEPCIÓRÓL

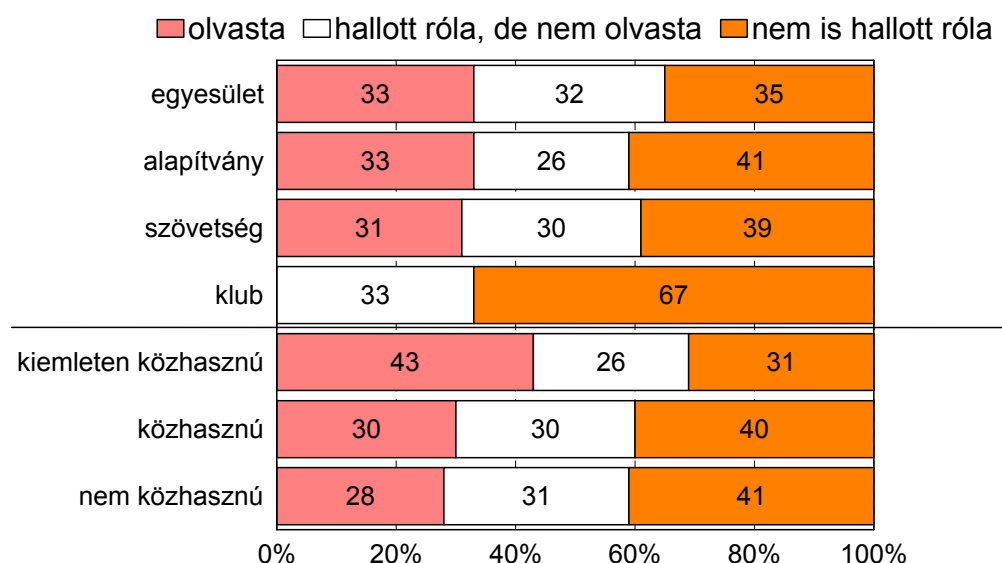
A civil koncepció első olvasata a nyilvánosság számára hozzáférhető, a Fehérvári Polgár c. ingyenes terjesztésű havilap a legfontosabb részéről külön is beszámolt, s több szervezet közvetlenül részt vett az előkészítésében. Ennek ellenére a civil szervezetek 39 százaléka még nem hallott az önkormányzat azon szándékáról, hogy civil koncepciót fogad el. Szervezeti forma szerint az egyesületek és szövetségek, küldetésük szerint a szociális és idősgügy valamint a kulturális/közművelődési szerveződések nyilatkoztak átlagon felüli arányban úgy, hallottak már a civil koncepcióról

Hallott Ön arról, hogy Székesfehérvár Önkormányzata civil koncepciót alkot? Ha hallott róla, esetleg olvasta is a tervezetet?

Mindent összevetve a megkérdezett civil szervezetek 31 százaléka, nemcsak hogy találkozott az anyaggal, hanem olvasta a koncepció tervezetét. Ha csak azokat vizsgáljuk, akik hallottak a koncepcióról, a tervezetet olvasók aránya 52 százalékra emelkedik. Érdeemes megnézni, hogyan befolyásolja a szervezet típusa és jogi státusza a civil koncepció ismeretét. A legmagasabb arányban a kiemelten közhasznú szervezetek vezetői olvasták a koncepciót (43 százalékuk), míg a be nem jegyzett klubok, körök képviselői közül - saját bevallásuk szerint - senki sem olvasta a tervezetet.

A civil koncepció tervezetének ismerete a szervezetek formája és jogi státusza szerint

Szervezetek alapvető célkitűzései szerint a civil koncepció tervezetét a legmagasabb arányban a szociális, karitatív és időszügyi szervezetek képviselői olvasták, míg a sport és szabadidős szervezeteknek csupán egynegyede, az egészségügy és a fogyatékosok érdekében működő NGO-k 11 százaléka nyilatkozott így. Ezzel szemben ez utóbbi csoport közel kétharmada a tervezet létezéséről sem tud.

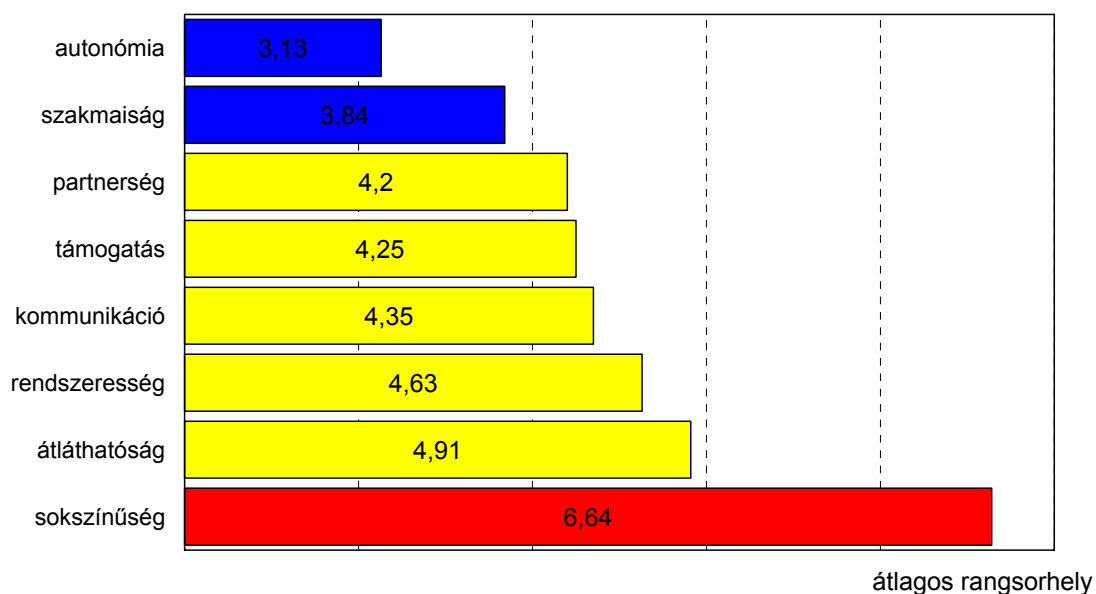
	már olvasta is a koncepciót	nem is tud a tervezet létezéséről
szociális és időszügyi szervezetek	64 %	27 %
érdekképviselői szervezet	46 %	40 %
ifjúsági és oktatási szervezetek	33 %	44 %
kulturális, hagyományőrző és honismereti szervezetek	30 %	22 %
szabadidős, sport és természetvédelmi szervezetek	26 %	40 %
fogyatékos és egészségügyi szervezetek	11 %	61 %

Ahhoz, hogy egy koncepció egységes legyen, szükség van alapelvek meghatározására. Az első olvasatban tárgyalt tervezet a szakmaiságot, az átláthatóságot, a megbízhatóságot és a

partnerséget jelölte meg legfontosabb rendező elvként. Mivel az egyes alapelvek nem egyformán súlyosak, arra kértük a válaszolókat, hogy rangsoroljanak nyolc - a koncepció alapelveihez tartozó - fogalmat egymáshoz képest, fontosság szerint.

A legtöbben (42 százalék) a civil szervezetek autonómiáját sorolták az első helyre, számukra egyértelműen ennek kell lennie a civil koncepció legfontosabb alapelveének. Ha az átlagos rangsorhelyeket nézzük, a kérdezett szervezetek szerint a koncepcióban hangsúlyosan meg kellene jeleníteni a szakmaiságot és a partnerséget is, tehát a városi NGO-k elvárása találkozott a tervezet első olvasatában meghatározottakkal. A támogatás, a kommunikáció, a rendszeresség és az átláthatóság általában a sorrend közepén, a sokszínűség fogalma pedig egyértelműen a sorrend legvégére került. Ha összességében nézzük a helyezések átlagait, akkor a következő ábrán bemutatott sorrendet kapjuk (itt értelemszerűen az alacsonyabb átlagpontoszámok jelzik a nagyobb fontosságot). Jól látszik, hogyan különülnek el a legfontosabb és a legkevésbé fontos alapelvek az átlagtól.

A civil koncepció alapelveinek fontossági sorrendje

Az egyes szervezetek típusa szerint csak árnyalatnyi különbségek mérhetők, a rangsor elején és végén nincs eltérés. Jellemző, hogy az egyesületek az átlagnál hátrább sorolták a kommunikáció fogalmát, ellenben az alapítványok és különösen a szövetségek képviselői az átlagnál fontosabbnak ítélik. Az alapítványoknak kevésbé volt fontos a partnerség, ugyanakkor - nem véletlenül - az autonómia és a szakmaiság után közvetlenül a támogatás

fogalma következik válaszaikban.

rangsor hely	egyesületek	alapítványok	szövetségek
1.	autonómia	autonómia	autonómia
2.	szakmaiság	szakmaiság	kommunikáció
3.	partnerség	támogatás	partnerség
4.	támogatás	kommunikáció	szakmaiság
5.	rendszeresség	partnerség	támogatás
6.	kommunikáció	rendszeresség	rendszeresség
7.	átláthatóság	átláthatóság	átláthatóság
8.	sokszínűség	sokszínűség	sokszínűség

A civil koncepció elfogadása remélhetőleg lehetőséget teremt több olyan döntés meghozatalára, program elindítására, amely a városi nonprofit szféra munkáját és fejlődését segíti elő. A kérdőívben kíváncsiak voltunk arra, hogy a válaszoló szervezetek melyik döntés meghozatalát mennyire tartják időszerűnek, szükségesnek.

A legfontosabb feladatnak a civil szervezetek anyagi támogatását és az egységes városi pályázati rendszer kialakítását (azonosítók, egységes űrlapok, elszámolások) tartják, százaléku skálán kifejezve 80-85 pont a szükségessége. Majdnem ilyen fontos a civil szervezetek munkája között koordináció megteremtése (76 pont), a civil érdekegyeztető fórum létrehozása (73), és a városban működő civil szervezet adatait tartalmazó kiadvány megjelentetése (73 pont).

A helyi - önálló - civil sajtó létrehozása (pl. helyi hírlevél, újság) a városi civil konferencia és/vagy civil expo megrendezése valamint a társadalmi szervezeteknek elsősorban infrastrukturális és szakmai segítséget nyújtó "Civil Inkubátorház" beüzemelésének fontossága 62-68 pont, ami azt jelenti, hogy a megkérdezettek nonprofit szervezetek szerint nagyobb részt ezek is fontos feladatok. A véleményt nyilvánító szervezetek fele határozottan támogatja a városban működő valamennyi civil szervezetre kiterjedő civil "népszámlálás", kutatás lebonyolítását, s mindössze 9 százalékuk nem tartja egyáltalán szükségesnek a vizsgálatot.

Az egyetlen olyan item, aminek a támogatottsága az ötven pontos határ alá került, az a városi civil kamara felállításával kapcsolatos döntés. A civil érdekek kamarai rendszerben

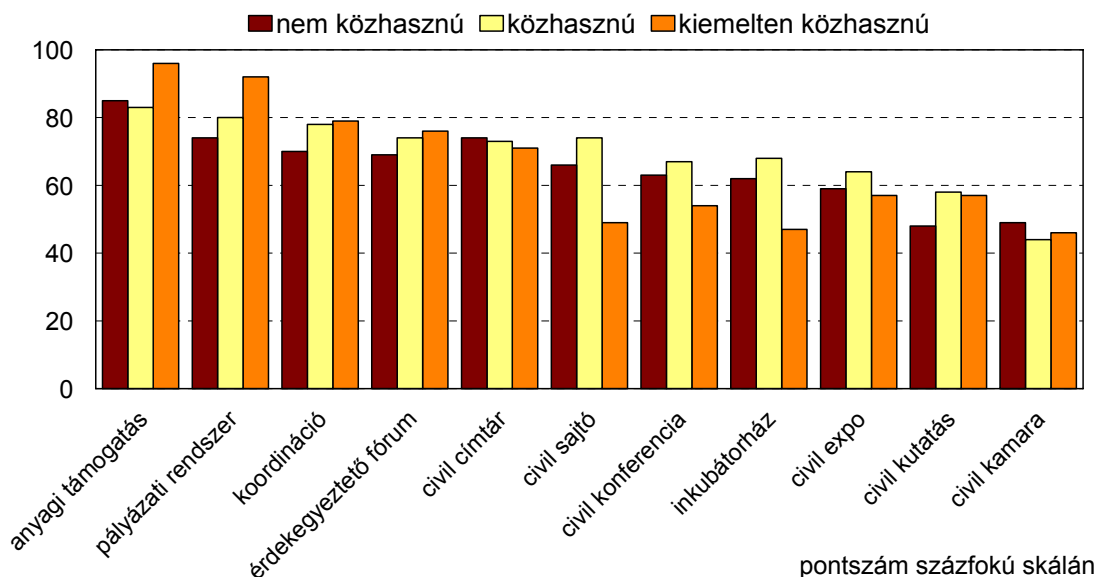
történő megjelenítését egyelőre csak a szervezetek 13 százaléka támogatja nagyon és 29 százaléka nagyobb részben, míg 41 százalékuk csak kisebb részben, s 17 százalékuk egyáltalán nem.

A civil szektort érintő döntések meghozatalának, programok indításának szükségessége

	pontszám százfokú skálán	szóródás
a civil szervezetek anyagi támogatása	85	22
egységes városi pályázati rendszer kialakítása (pl. űrlapok, elszámolás)	80	25
a civil szervezetek munkája között koordináció megteremtése	76	26
civil érdekegyeztető fórum létrehozása, élővé tétele	73	26
a városban működő civil szervezet adatait tartalmazó kiadvány megjelentetése (Civil címtár)	73	27
helyi civil sajtó létrehozása	68	30
Helyi civil konferencia rendezése	65	27
Civil Inkubátorház alapítása (infrastruktúra, képzés, tanácsadás)	63	30
Városi civil expo rendezése	62	29
a városban működő valamennyi civil szervezetre kiterjedő civil kutatás lebonyolítása	55	31
városi civil kamara felállítása	45	31

A válaszoló szervezetek jogállása szerint szignifikáns eltérés, hogy a kiemelten közhasznú szervezetek képviselői szerint a civil sajtó alapítása, a civil konferencia megrendezése és a civil inkubátorház beüzemelése az átlagnál kevésbé fontos, ellenben a közhasznú szervezetek és a nem közhasznú besorolású társadalmi szervezetek vezetői szerint ezek egy kicsit fontosabbak. Az egységes pályázati rendszer és az anyagi támogatás fontossági indexe a kiemelten közhasznú szervezeteknél meghaladja a 90 pontot is.

Az egyes döntések szükségessége a szervezetek közhasznúsága dimenziójában

A szervezetek formái szerint is csak kis mértékű eltérés mérhető a civil szektort érintő döntések meghozatalának fontossága tekintetében. A be nem jegyzett körök, klubok az átlagnál fontosabbnak ítélik a civil címtár, a civil konferencia és expo, az inkubátorház létrehozását és a kutatás lebonyolítását. A szövetségek az érdekegyeztető fórum, a civil sajtó és az egységes pályázati rendszert fontosságára adtak egy kicsit magasabb pontszámot, az egyesületek pedig az anyagi támogatást, a pályázati rendszert és a koordinációt hangsúlyozták.

	egyesületek	alapítványok	szövetségek	klubok, körök
anyagi támogatás	89	83	82	72
pályázati rendszer	82	77	83	66
koordináció	78	73	74	73
érdekegyeztető fórum	74	73	80	61
Civil címtár	73	72	72	83
civil sajtó létrehozása	70	62	77	78
civil konferencia	65	65	64	72
Civil Inkubátorház	60	67	67	72
civil expo	62	61	61	78
civil kutatás	57	49	56	60
civil kamara felállítása	48	46	33	56

pontszám százfokú skálán

Gyakran beszélünk arról, hogy a továbbfejlődés útja a szektorok közötti

együtműködés. Erre a készülő civil koncepció is kitér. Az együtműködés mértéke azonban eltérő lehet a különböző társadalmi csoportok között. Arra kértük a válaszoló nonprofit szervezetek nevében nyilatkozókat, hogy mondják meg, véleményük szerint mennyire működnek együtt Székesfehérváron a különböző szerveződések a civil szektorral. A kapott válaszokat százfokú skálára számoltuk át.

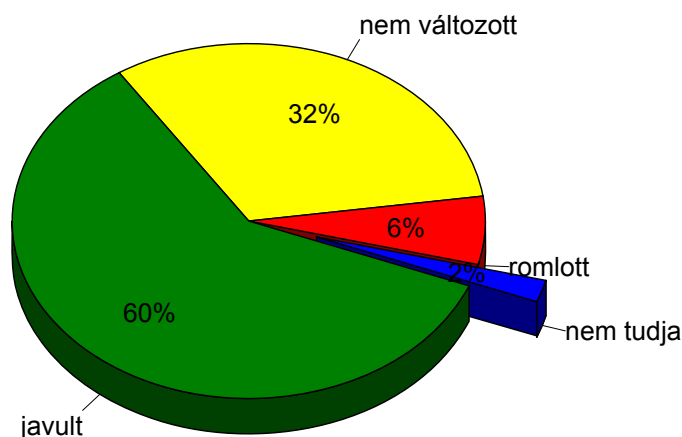
	Pontszám százfokú skálán	Az együtműködés szintje
civil szervezetek és a lakosság	63	magas
civil szervezetek és a helyi média	60	
önkormányzat és a civil szervezetek	58	közepes
azonos profilú civil szervezetek egymással	51	
civil szervezetek és a hatóságok	48	
civil szervezetek és az egyházak	48	
civil szervezetek és a helyi vállalkozók	43	alacsony
eltérő profilú civil szervezetek egymással	41	
civil szervezetek és a multinacionális vállalatok	39	

A fenti táblázatból kiolvasható, hogy a civil szervezetek és a lakosság valamint a civil szervezetek és a helyi média közötti együtműködés mértékét tekintik magasnak az NGO-k. A civilek és az önkormányzat, a civilek és a hatóságok valamint az egyházak közötti együtműködés mértéke közepes (48-58 pont), s a nonprofit szektor piaci szereplőkkel való együtműködése inkább alacsony szintű.

4. CIVIL ÜGYEK A VÁROSBAN

A nyilatkozó civil szervezeti vezetők, képviselők többsége szerint a fehérvári civil szervezetek fejlettsége 1994 óta nőtt, egyharmaduk szerint általában véve nem változott, s mindössze 6 százalékok állítják, hogy szerinte inkább csökkent a városi NGO-k fejlettségi szintje. A változás mérleg-indexen kifejezve +55 pont. Az átlagosnál pozitívabb változást érzékelték a szociális és idősügyi szervezetek (+80 pont) valamint a kulturális, hagyományőrző és közművelődési szervezetek (+74 pont), ellenben inkább nem érzékelték semmilyen változást az egészségügyi és fogyatékos egyesületek, alapítványok (+28 pont). Közhasznúság szerint a nem közhasznú és a közhasznú besorolású társadalmi szervezetek szerint +56 és +50, míg a kiemelten közhasznú szervezetek szerint +77 pont a mérleg-index értéke a fehérvári civil szervezetek fejlettsége tekintetében.

Hogyan változott a városban a civil szervezetek fejlettsége 1994-hez viszonyítva?

**a változás mérleg indexen
kifejezve:
+55 pont**

Nem csak a civil szervezetek fejlettségének megítélésére kértünk válaszokat, hanem részletesen is megkérdeztük, hogy az egyes civil kérdésekben (szerződés, információ-áramlás, anyagi és technikai feltételek stb.) látnak-e változást a vizsgált társadalmi szervezetek.

Ön szerint az alábbi civil területeken a városban 1994 óta javult,

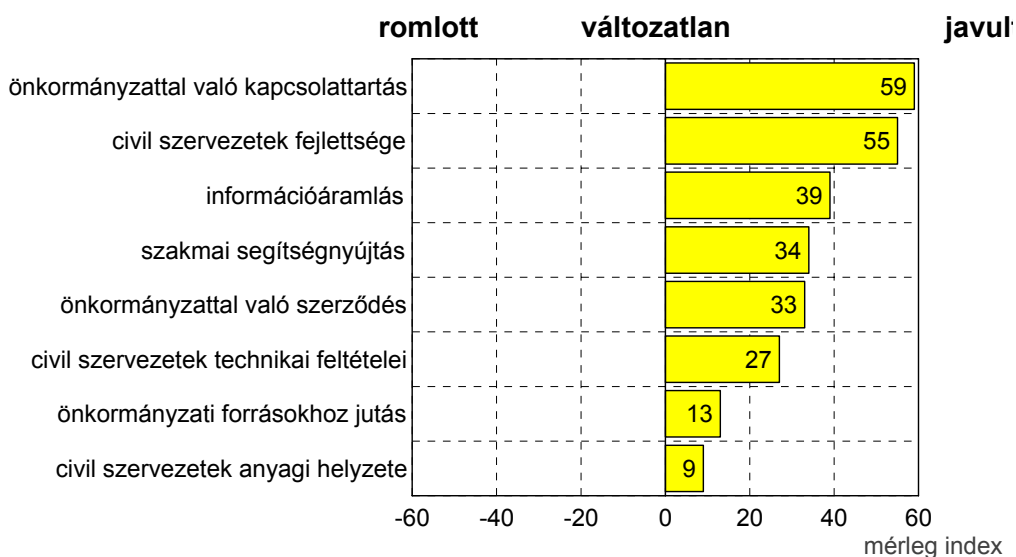
nem változott, vagy romlott a helyzet?

	jobb %	ugyanolyan %	rosszabb %	Nem tudom %
a civil szervezetek fejlettsége	60	32	6	2
a civil szervezetek anyagi helyzete	31	42	23	4
a civil szervezetek technikai feltételei	43	39	16	2
önkormányzattal való szerződés	36	50	6	8
önkormányzattal való kapcsolattartás	61	34	3	2
az önkormányzati forrásokhoz való hozzájutás lehetősége	29	50	17	4
szakmai segítségnyújtás	39	52	6	3
információáramlás	48	43	9	0

százalékos megoszlás

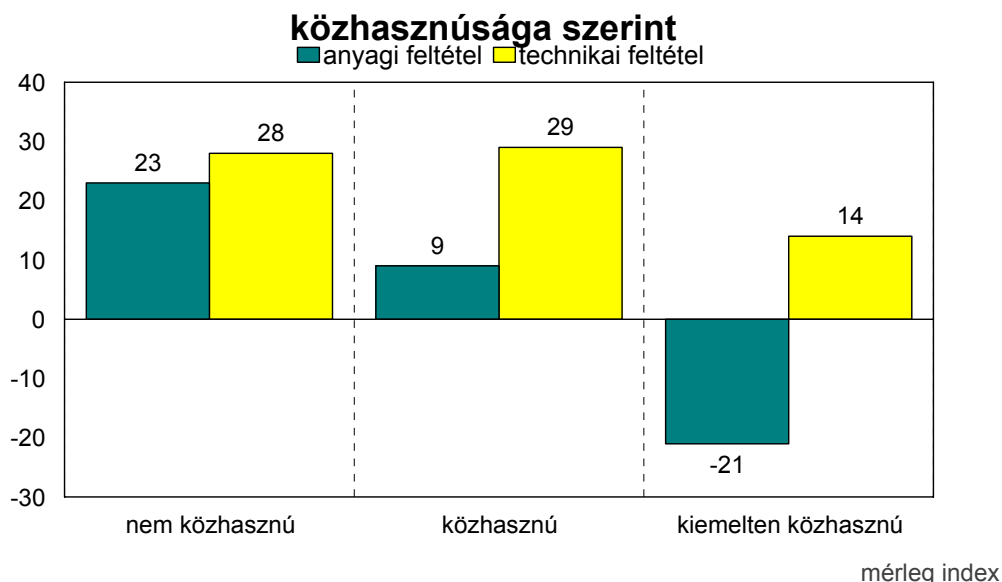
A fenti táblázatból kiolvasható, hogy a legtöbben az önkormányzattal való kapcsolattartás lehetőségében látnak javulást, de a többi területen is meghaladja a javulást érzékelők aránya a romló tendenciát észlelők arányát. Negatív változást a legtöbben (23 százalék) a városban működő civil szervezetek anyagi helyzetében illetve az önkormányzati forrásokhoz való hozzájutás lehetőségében látnak. Ez utóbbiban a megkérdezettek fele szerint nem változott a helyzet 1994 óta, s a többség szerint szintén nem változott az önkormányzattal való szerződés lehetősége és a szakmai segítségnyújtás helyzete.

Hogyan változott a helyzet az alábbi civil területeken a városban 1994 óta?

Mindent összevetve valamennyi területen meghaladja a pozitív eltérést érzékelők aránya negatív választ adók arányát, így a mérleg-index értéke is pozitív tartományba került. Magas (+50 pont feletti) az index értéke az önkormányzattal való kapcsolattartás és a civil szervezetek fejlettségének változása tekintetében. Az információáramlás, a szakmai segítség nyújtás és az önkormányzattal való szerződés lehetőségének mérleg indexe +33 és +39 pont között van, míg a civil szervezetek anyagi és technikai feltételei, valamint az önkormányzati forrásokhoz való hozzájutás lehetősége ennél is kisebb mértékben javult, a helyzet ezeken a területeken - városi szinten - gyakorlatilag változatlan.

A civil szervezetek anyagi és technikai helyzetének vélt alakulása a városban 1994-óta a válaszoló szervezet közhasznúsága szerint

A civil szervezetek anyagi és technikai helyzetének megítélését érdemes megnézni közhasznúsági státusz szerint. Ez alapján kiderült, hogy míg a nem közhasznú szervezetek a városi NGO-k technikai feltételeinek változását +28 pontra, a közhasznú szervezetek pedig +29 pontra értékelték, addig a kiemelten közhasznú szervezetek csak +14-re. Az NGO-k anyagi feltételeinek változása tekintetében jellemző, hogy míg a nem közhasznú szervezetek egy kis mértékű javulást érzékelték (+23 pont), a közhasznú szervezetek inkább stagnálást (+9 pont), a kiemelten közhasznú szervezetek pedig az anyagi kondíciók romlását látják (-21 pont).

Az egyes civil területeken bekövetkezett változásokat minősítését megnéztük a szervezetek anyagi kondícióinak fényében is, mert feltételezhető volt, hogy a szervezet

pénzügyi helyzete befolyásolja a véleményeket. Az empirikus adatok visszaigazolták ezt a hipotézist. Azok a szervezetek, akiknek a 2000. évi költségvetése nem érte el a félmillió forintot, a felsoroltakból három területen is negatív változást érzékeltek. Ezzel szemben az 1-5 millió közötti költségvetésű szervezetek a lehetséges nyolcból ötnél, az ötmillió forint feletti pénzből gazdálkodók pedig hét itemnél adtak +40 pontnál is magasabb értéket.

Az egyes civil területeken bekövetkezett változás megítélése a szervezet 2000. évi költségvetésének tükrében

	0-0.5 millió Ft	0.5-1 millió Ft	1-5 millió Ft	5 millió Ft felett
önkormányzattal való kapcsolattartás lehetősége	44	46	68	83
civil szervezetek fejlettsége	39	46	68	71
információáramlás	24	47	52	50
civil szervezetek technikai feltételei	-8	33	48	56
szakmai segítségnyújtás	18	53	52	28
civil szervezetek anyagi helyzete	-19	7	23	47
önkormányzattal való szerződés lehetősége	12	27	39	67
önkormányzati forrásokhoz való hozzájutás lehetősége	-10	7	33	44

pontszám mérleg indexen

Arra is megkértük a válaszadókat, hogy az iskolai osztályzatok segítségével minősítsék ezeknek a civil területeknek a mostani helyzetét a városban. Fontos megjegyezni, hogy a szervezetek 3-6 százaléka - feltehetőleg megfelelő mennyiségű és minőségű információ hiányában - nem tudta minősíteni az egyes területeket. Azok, akik vállalkoztak az értékelésre többségében közepesre értékelték az egyes civil ügyek jelenlegi állását. A válaszadók "középre menekülése" szintén a bizonytalanság egyik fokmérője. Részleteiben tekintve az adatokat a legmagasabb osztályzatot (3.68) az önkormányzattal való kapcsolattartás lehetősége kapta, míg a legalacsonyabbat - nem meglepő módon - a szervezetek anyagi helyzete (2.9).

Ha az egyes szervezetek típusaként tekintjük a civil ügyekről kiállított "bizonyítványt" az egyesületek és az alapítványok 2-2 területen adtak hármas alatti osztályzatot, a szövetségek csak egy területre (a szervezetek anyagi helyzete), a klubok, körök pedig mindegyik civil kérdést hármasnál jobbra értékelték.

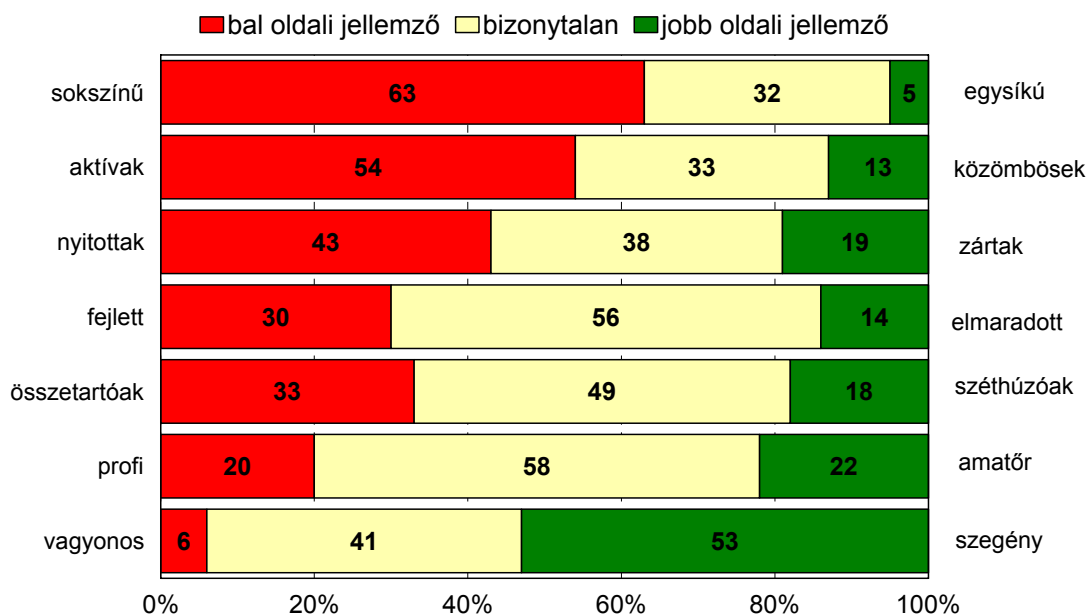
Hogyan értékelné az egyes civil ügyek mostani helyzetét a városban?

(iskola osztályzatokkal, 1-5 között)

	átlag	egyesület	alapítvány	szövetség	klub
önkormányzattal való kapcsolattartás lehetősége	3.68	3.63	3.69	3.91	3.50
önkormányzattal való szerződés lehetősége	3.28	3.20	3.37	3.36	3.16
civil szervezetek fejlettsége	3.22	3.25	3.11	3.00	3.83
információáramlás	3.21	3.22	3.02	3.33	3.67
szakmai segítségnyújtás	3.16	3.20	3.03	3.16	3.33
civil szervezetek technikai feltételei	3.06	3.08	2.93	3.00	3.50
önkormányzati forrásokhoz való hozzájutás lehetősége	3.00	2.93	2.48	3.36	3.50
civil szervezetek anyagi helyzete	2.93	2.89	2.84	2.91	3.66

1-5 közötti átlagpontszám

A fehérvári civil szervezetek pozicionálása

A vizsgálat kérdőívében szerepelt egy tulajdonság-pár táblázat, amelynek kitöltésével arra kértük a fehérvári nonprofit szervezetek vezetőit, képviselőit, helyezték el városi civil szektort a különböző dimenziók mentén. Ellentétpárok között kellett választani aszerint, hogy a fehérvári civil szervezetekre melyik a jellemzőbb. Az ábrán a középső világos sáv jelzi

azokat, akik nem tudták egyértelműen minősíteni a civil szektort.

Ha a bizonytalan válaszoktól eltekintünk, mint a szervezetek besorolása alapján látszik, a fehérvári civil szektorról az mondható el egyértelműen, hogy sokszínű, a helyi ügyek tekintetében inkább aktívak, nyitottak, inkább összetartóak és fejlettek, mint széthúzóak és fejletlenek. Ugyanakkor a véleményekből az is kiderül, hogy a szervezetek nincsenek túl jó anyagi helyzetben, inkább szegények és többségében vannak azok is, akik szerint a munkavégzésükre inkább az amatőr jelző illik, mint a profizmus. Az alábbi táblázat azt mutatja, hogy az ellentétpárok közül melyik felé billen el a mérleg a szervezet pénzügyi helyzete szerint.

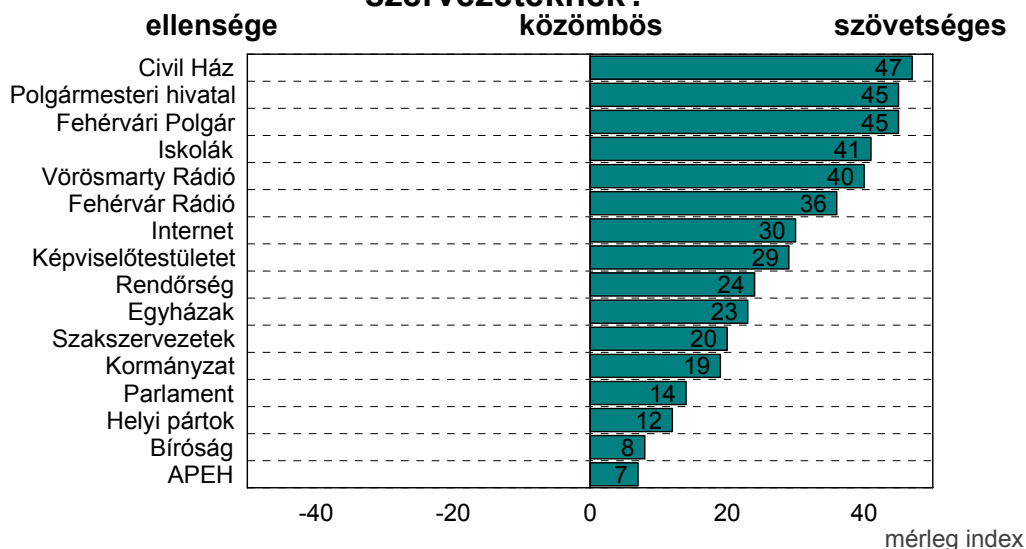
A városi civil szektorról alkotott vélemények a szervezet 2000. évi költségvetésének függvényében

ellentétpár	0-0.5 millió Ft	0.5-1 millió Ft	1-5 millió Ft	5 millió Ft felett
<i>sokszínű/egysíkú</i>	sokszínű	sokszínű	sokszínű	sokszínű
<i>fejlett/fejletlen</i>	fejlett	fejlett	fejlett	fejletlen
<i>profi/amatőr</i>	amatőr	profi	profi	amatőr
<i>vagyonos/szegény</i>	szegény	szegény	szegény	szegény
<i>a helyi ügyek tekintetében aktívak/közömbösek</i>	aktívak	aktívak	aktívak	aktívak
<i>összetartóak/széthúzóak</i>	összetartóak	összetartóak	összetartóak	összetartóak
<i>nyitottak/zártak</i>	nyitottak	nyitottak	nyitottak	nyitottak

a bizonytalan válaszok nélküli választások eredménye

A civil szervezetek számos más szervezettel, intézménnyel kerülhetnek kapcsolatba. Ezek a szektoron kívüli szereplők a nonprofit szervezetekhez viszonyulhatnak partnerként, szövetségesként, mutathatnak közömbös attitűdöt és szerencsétlen esetben ellenségesen is tekinthetnek rájuk. A válaszolóknak 16 intézményt, szervezetet kellett ez alapján minősíteni. A legfontosabb szövetségesüknek a Civil Házat, a Polgármesteri Hivatalt, a Fehérvári Polgár c. lapot, az iskolákat és a Vörösmarty Rádiót tekintik a városi NGO-k, a mérleg index értéke esetükben eléri a +40 pontot. A Fehérvár Rádió, az internet és a képviselőtestület "partnersége" 29-36 pont. A többi intézmény (Rendőrség, egyházak, szakszervezetek, kormányzat, parlament, helyi pártok, bíróság, APEH) se nem ellenséges, se nem szövetséges a civil szektorral - legalábbis a véleményt nyilvánító szervezetek így érzékelik.

Tapasztalatai szerint a következő szervezetek, intézmények szövetségesei vagy ellenfelei a székesfehérvári civil szervezeteknek?

A civil szervezetek és az önkormányzat viszonyát és kapcsolatát több kérdéssel is körüljártuk. Feltettünk négy kijelentést a szervezetek képviselőinek, és megkérdeztük, mennyire értenek ezekkel egyet. A bizonytalanok száma itt elhanyagolható volt, és a kijelentésekkel kapcsolatban nagyfokú egyetértés volt tapasztalható.

	az egyetértés mértéke százfokú skálán	a bizonytalanok aránya (%)
Az önkormányzati feladatok végrehajtásában fontos szerepet kell szánni a civil szervezeteknek is	84	1
A civil szervezetek igénylik, hogy elmondhassák véleményüket az önkormányzatnak	82	3
Jelenleg a városvezetés jól ismeri a helyi civil szervezetek szándékait	69	4
A városban működő civil szervezetek jól ismerik az önkormányzat szándékait, terveit	64	2

Különösen a civil szervezetek szerepvállalásával kapcsolatos két kijelentés talált nagy támogatásra (80 pont feletti értékek), de az egyetértés a másik két kijelentésnél is magasnak mondható. A vélemények közti szignifikáns eltérést két kijelentésnél mértünk, az önkormányzat terveinek ismerete valamivel jellemzőbb az egyesületek képviselőire, és a közhasznúsági státusz „emelkedésével” is egyre nő (a nem közhasznú szervezeteknél 58, a kiemelten közhasznúaknál 81 pont az index). A közhasznúsági státusz hasonló

véleménykülönbséget okozott a legnagyobb támogatást kapott kijelentés megítélésénél is, a kiemelten közhasznú szervezetek képviselői a civil szervezetek szerepvállalását is az átlagosnál fontosabbnak vélték.

Több kérdés is foglalkozott – részben egymást kontrollálva – az önkormányzat azon törekvésével, hogy a civilek véleményének megismerésére mennyi energiát fordít. A válaszadók szerint az elmúlt évekhez viszonyítva az önkormányzat nagyobb mértékben igyekszik megismerni a helyi civil szervezeteket, azok véleményét. Itt mindössze a válaszadók 8 százaléka gondolta ennek ellenkezőjét (vagyis a helyzet romlását), és egynegyedük szerint nem változott semmi az utóbbi évekhez képest. A százfokú skálán mért index 69 pont, ami elégedettséget takar.

Egy kérdés-pár külön foglalkozott azzal, hogy az önkormányzatnál jelenleg mennyire ismerik a civilek igényeit, és a döntéshozatal során mennyire veszik figyelembe javaslataikat. A kérdés-pár első fele tekintetében, ha csak kevéssel is, de a pozitív vélemények felé hajlott a többség, az értékelés itt 61 pont volt a százfokú skálán, viszonylag alacsony (5 százalékos) bizonytalanság mellett. A kérdés-pár második felénél azonban a bizonytalanság már nagyobb volt, a kérdezettek 15 százaléka nem tudott erre válaszolni, és az igények, javaslatok figyelembevételének indexe is csak 55 pontos lett a százfokú skálán. Ez ugyan még mindig 50 pont felett, vagyis a pozitív tartományban van, de inkább a bizonytalansági zónában (40 és 60 pont között).

Ezek a vélemények erősen befolyásolják az elégedettséget is. Két konkrét témára kérdeztünk rá az elégedettséggel kapcsolatban, a Civil Ház szolgáltatásaira és az önkormányzat civil ügyintézésére. Mindkettő alapvetően pozitív értékelést kapott, bár a Civil Ház indexértéke (58 pont a százfokú skálán) inkább a bizonytalanságot tükrözte. Ezzel együtt a kritikus hangok kisebbségbe szorultak, elégedetlenséget csupán a válaszadók egyötöde fogalmazott meg. Itt a válaszok ráadásul nagyon egyöntetűek voltak, nem volt olyan csoport, akinek véleménye az átlagtól eltért volna.

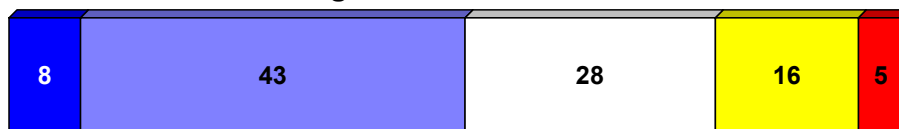
Mennyire elégedett ... ?

■ teljesen ■ inkább igen □ nem tudja ■ inkább nem ■ egyáltalán nem

...a civil ügyek önkormányzati kezelésével

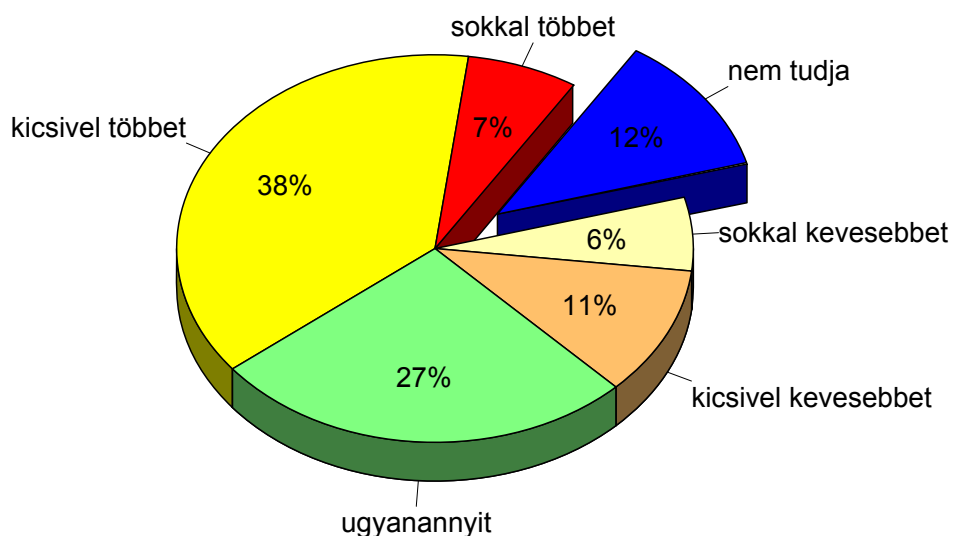

...a Civil Ház szolgáltatásaival

Arra is rákérdeztünk, hogy a civil szervezetek szerint az önkormányzat mennyit fordít a civil szféra támogatására az előző ciklushoz képest. Itt is inkább pozitív válaszokat kaptunk, a megkeresett civil szervezetek képviselőinek csak 17 százaléka vélte, hogy kevesebb, míg 45 százaléka mondta, hogy több pénz jut erre.

Mennyit fordít az önkormányzat a civilek támogatására az előző ciklushoz képest?

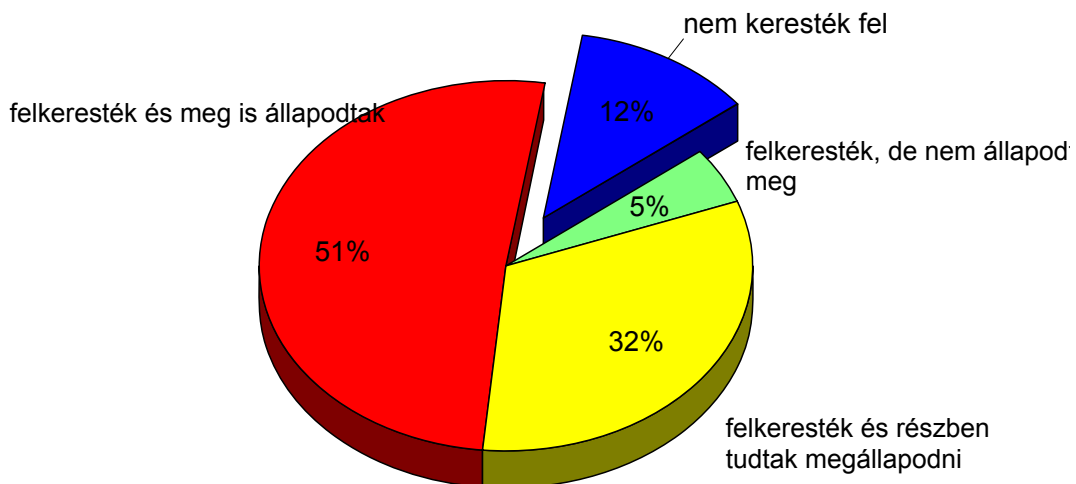
Az önkormányzattal való együttműködés természetesen nemcsak a pénzügyi

vonatkozásban él, hanem egyéb más téren is. Mi tíz ilyen lehetőséget tettünk fel a kérdőívben, melyek átölelték a kapcsolatok lehetséges formáit. A válaszok alapján kiderült, hogy a legjellemzőbb az önkormányzat által nyújtott eseti anyagi támogatás.

Az alábbi lehetőségek közül milyen módokon került kapcsolatba szerveztük a fehérvári önkormányzattal?

	az „igen” válaszok százalékos aránya
eseti anyagi támogatást kap az önkormányzattól	62
önkormányzattal közös pályázatok, rendezvények	47
véleményét kikérte az önkormányzat	47
közcélú feladatot vállalt át	46
szakmai tanácsokat, segítséget kapott	39
rendszeres anyagi támogatást kap az önkormányzattól	28
önkormányzat megbízta valamilyen egyéb feladattal	22
rendszeres infrastrukturális támogatást kapott	21
eseti infrastrukturális támogatás az önkormányzattól	19
az önkormányzat alapító, társalapító	15

**Felkeresték az önkormányzatot valamilyen ügyben?
Ha igen, sikerült megállapodni?**

A fenti táblázat adatai mellett az is jelzésértékű, hogy a kiemelten közhasznú

státuszban lévő szervezetek általában gyakrabban kerülnek kapcsolatba az önkormányzattal mind a legtöbb támogatás, mind pedig a közös munka (pályázatok, feladatátvállalás) tekintetében. A szervezet formája annyiban jelent különbséget, hogy a szövetségek, klubok az átlagosnál gyakrabban kapnak szakmai tanácsot, vagy vállalnak át nem közcélú feladatot, míg az alapítványokra jellemzőbb az önkormányzattal történő közös pályázás, illetve az esetükben fordul elő legtöbbször, hogy maga az önkormányzat is részt vesz az alapításban.

A megkérdezett szervezetek többsége már felkereste az önkormányzatot valamilyen ügyben, és nagyobb részüknek sikerült is megállapodásra jutni vele. Mindössze a szervezetek egytizede jelezte, hogy soha nem fordult az önkormányzathoz, és 5 százalékuk bizonyult ebben eredménytelennek.

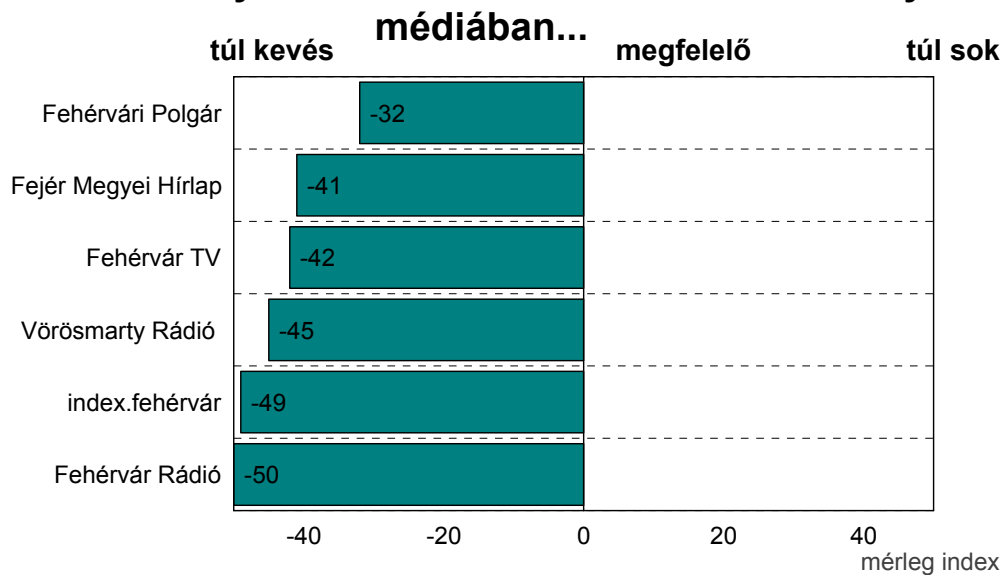
A helyi média és a civil szervezetek közötti együttműködés mértéke viszonylag magas. A beszámolókból kialakuló képet a megkérdezett szervezetek vezetőinek többsége hitelesnek tartja mind a hat médium esetében (Fehérvár TV, Fehérvár Rádió, Vörösmarty Rádió, Fehérvári Polgár, Fejér Megyei Hírlap, index.fehérvár). A legnagyobb bizalom az ingyenes városi havilap iránt nyilvánul meg, a válaszolók szerint a székesfehérvári civil szervezetek életéről, rendezvényeiről, lakótelepi eseményekről a Fehérvári Polgár tudósít a leghitelesebben (százfokú skálán 73), ezt követik a rádióadók és Fehérvár TV (70-71 pont), végül a sort a megyei napilap és az index.fehérvár internetes oldal zárja (57-68 pont).

Az egyes médiumok vélt hitelességi indexe a szervezetek közhasznúságának dimenziójában

	nem közhasznú	közhasznú	kiemelten közhasznú
Fehérvári Polgár	76	70	79
Vörösmarty Rádió	71	70	78
Fehérvár TV	71	68	77
Fehérvár Rádió	69	69	75
Fejér Megyei Hírlap	71	64	76
index.fehérvár	59	54	78

hitelességi index pontszáma százfokú skálán

A székesfehérvári civil szervezetekről, azok rendezvényeiről szóló tudósítások száma a helyi médiában...

A nonprofit szervezetek véleménye szerint a székesfehérvári civil szervezetekről, illetve azok rendezvényeiről, szolgáltatásairól szóló tudósításokból a helyi médiában túl kevés van. Különösen igaz ez az index.fehérvár internetes oldalra és a Fehérvár Rádióra, de a mérleg index értéke mind a hat médium esetében negatív. (A megfelelő mennyiség a nulla körüli érték lenne, a túl sok pedig a pozitív tartomány).